

MARJAN CESCUTTI

Az öntevékeny tartomány

A Dél-tiroli Kulturális Intézetéről

Dél-Tirol kulturális fejlődését elég jól szakaszolják bizonyos évszámok. 1945 az újjáépítés időszakának a kezdete, amelynek középpontjában a helyi hagyomány és kultúra újraerősítése állt. Ez az időszak nagyjából 1972-ig tartott. Ekkor lépett hatályba a második, javított autonómia (az első, nagyon fogyatékos autonómia 1948-ban kezdődött), és megindult a kibontakozás, amely máig tart, tovább erősítve a dél-tiroliak öntudatát és egyben nyitottabbá téve őket a szomszédokhoz fűződő kulturális kapcsolatokban. Az újjáépítés szakaszában a dél-tiroli kulturális régió javarészt magánkezdemenykezésekre volt utalva, és sorra éledtek újra a faszizmus idején betiltott kezdeményezések. Dél-Tirol híján volt az érdekérvényesítés politikai eszközeinek, és csak magára számíthatott, különösen addig, amíg Ausztria 1955-ben az államszerződéssel vissza nem nyerte politikai cselekvőképességét. Ebben az időben jó szolgálatot tett a magánkezdemenyezés régi erénye, a társulási kedv, a

A panoráma Rodenegg kastélyának udvarából

mélyen gyökerező tradíció, az önazonosság védelmének és erősítésének képessége, amelyet a faszizmus annak idején keményen próbára tett.

Dél-Tirol kulturális életében rendkívül jelentős szerep jutott egy magánintézménynek, az 1954-ben alapított Dél-tiroli Kulturális Intézetnek, amely sikeresen felkarolta mindazokat az öntevékenységeket, amelyeknek egy részét azután a későbbiekben közintézmények vették át, és legfőképpen, ha nem hivatalosan is, de helyre tudta állítani és fenn tudta tartani az Ausztriával való kapcsolatokat. Sokrétű feladatokat látott el: elosztotta az (ausztriai alapokból érkező) tanulmányi segélyeket; színházi vendéjátékokat szervezett (fontos és mindmáig erős szállal kötve ezzel a tartományt a német nyelvi és kulturális területhez); átvette a Tessmann-könyvtárat, és ezzel letette egy nagy dél-tiroli közkönyvtár alapkövét; 1961-ben zenekurzust indított, az ifjúság széles köreibben terjesztve így a zenei műveltséget; szorgalmazta a Walther von der Vogelweide

Fotók: Nagy Márta

Kultúrház felépítését, mely azóta a tartomány elismert kulturális központjává vált, és otthont ad számos kulturális egyesületnek; ápolta és ápolja a kulturális kapcsolatokat Ausztriával és Németországgal, újabb és újabb ötletekkel, javaslatokkal ad folyamatos impulzusokat a dél-tiroli kulturális színtérnek.

1972-ben, a teljesebb autonómiát biztosító második státutum életbe lépése után a dolgok döntő fordulatot vettek, és jó okkal beszélhetünk kibontakozásról. A dél-tiroliak öntudata megedződött a valódi autonómiáért vívott küzdelemben (amely egyben harc volt az állami értetlenség, a római centralizmus, a fasiszta gondolkodás maradványa ellen), és a tartományi kormányzat, amely most új és valódi hatáskörökhöz jutott, sok dolgot a kezébe tudott venni, beleértve a kulturális élet jelentős területeit is.

1977-ben megalakult a zeneiskola, amely átvette a kulturális intézet zenekursusának a feladatát. A Tessmann Könyvtár 1982-ben törvényileg tartományi könyvtárrá alakult. Mindkét esetben tehát a kulturális intézet feladatait vállalta át a tartomány. 1983-ban számos közkönyvtár létesült szerte a tartományban, 1985-ben létrejött a tartományi levéltár.

A Dél-tiroli Kulturális Intézet most már teljes gyelmét sajátos kulturális feladatainak szentelheti. Ezek a következők: 1. A Bozen (Bolzano), Innsbruck

A neustifti kolostor kútja Neustiftet a világ nyolcadik csodájaként ábrázolja

és Bécs közötti kulturális kapcsolatok erősítése: osztrák művészek kiállításai, osztrák írók felolvasóestjei, neves hivatásos színházak vendéjátékainak kiközvetítése, művészeti ösztöndíjak közvetítése. 2. Honismereti tudományos konferenciák rendezése, az ifjúsági és gyermekkönyvközpont megalapítása. Ez utóbbi szemináriumokkal, olvasóklubokkal és különböző projektekkel kívánja az olvasást élménnyé tenni a fiataloknak és a gyerekeknek. Olyan hely akar lenni, ahol az olvasni szerető gyerekek könyvekről beszélgethetnek, véleményt cserélhetnek, szakemberekkel találkozhatnak. Örvenetes tény, hogy azok a gyerekek, akik egyszer felkeresték a könyvközpontot, rendszeresen visszajárnak. Külföldi olvasáspedagógusok is nagy érdeklődéssel követik a könyvközpont munkáját.

Elmondhatjuk, hogy tartományunkban egyre sokasodnak a kulturális kezdeményezések, és az eleven irodalmi és művészi alkotómunka számos jele mutatkozik. A Dél-tiroli Kulturális Intézet továbbra is sokat tesz azért, hogy Dél-Tirol megőrizze kulturális sajátosságát, és ugyanakkor nyitott legyen Ausztria kulturális örökségére, melynek 1919-ig közvetlen része volt.

F. Ádám Katalin fordítása